

NARRATIVA ERÒTICA, UN GÈNERE EN ALÇA

Qui no s'escalfa és perquè no vol

La narrativa eròtica en llengua catalana viu uns moments pròxims a la saturació de mercat. Hi ha tres col·leccions exclusives i un munt d'obres de contingut eròtic. Breu: una situació gairebé de normalitat literària.

Albert Mas-Griera

La narrativa de gènere era una de les assignatures pendents de la literatura catalana. Durant aquests darrers anys sembla que les coses han començat a anar bé per a aquest espai de narrativa a què cap llengua no pot renunciar si vol funcionar amb normalitat. La novel·la negra s'ha consolidat, finalment, i només espera que millori la varietat i la qualitat de les seves propostes catalanes. La novel·la d'aventures, deixant de banda alguns intents més o menys reeixits en l'àmbit de la literatura infantil i juvenil, treu el nas tímidament des de fa un temps. La

ciència-ficció —un dels gèneres més estimulants arreu— espera una fecundació *in vitro* o un miracle per veure's descongelada en una cambra d'hivernació. Els metges que ho han intentat han fracassat. La narrativa eròtica, en canvi, tot i les manies i les reserves de molts —que potser es pensaven que tots els autors catalans eren uns *bons jans* paralítics de cintura cap avall—, ha fet l'esforç final per arribar al podi de les coses admeses per tothom. És un autèntic *boom*.

Breu història d'una erecció

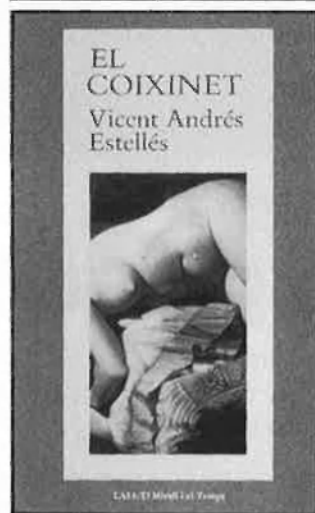
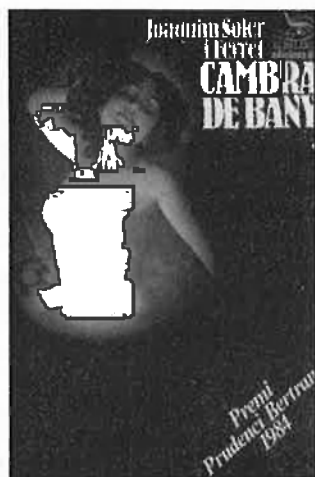
Abans de *Deu pometes té el pomer* era el desert. O gairebé. Hi havia

—com sempre hi ha hagut— senyals més o menys eròtics en una pila de llibres. Però res a veure amb obres *directament* o intencionadament eròtiques, o *de cul*, com diuen els francesos, els experts indiscutibles en la matèria. Un any abans que el col·lectiu Ofèlia Dracs guanyés el segon premi La Sonrisa Vertical de l'editorial Tusquets (1979), el valencià Lluís Fernández guanyava el Prudenci Bertrana amb *L'anarquista nu*, que encara avui és *rara avis* —deixant de banda la seva qualitat indiscutible— perquè s'inscrivia en el terreny de l'erotisme *gai*, que no ha aconseguit l'homologació amb el seu germà bessó *normal* i continua movent-se dins l'àmbit de la literatura

rara. Les *Pometes* van fer furor, i encara és un dels llibres eròtics més venuts de la història literària d'aquest país. La novetat temàtica i lingüística, un intencionat agosarament destinat a fer posar vermells els lectors encuriosits —d'aquells que encara avui compren novel·la eròtica posant-hi al damunt un Carner o un Foix o un Moncada perquè no el confonguin amb un *cochon* vulgar— i la qualitat literària d'alguns contes van convertir aquest recull guanyador en un clàssic, un punt obligat de referència. El *day after* eròtic va ser una mena d'explosió que a hores d'ara encara s'estén.

A tall de cronologia, doncs —cal no oblidar que la novel·la de Fernández es va publicar abans, amb l'únic impediment de la seva temàtica—, podríem considerar totes dues obres com el *punt zero* d'aquest enlairament eròtic. Una erecció ràpida, doncs (tot just deu anys), que malda per evitar l'*ejaculatio pre-cox*.

En l'espai comprès entre aquest significatiu fi de decenni i la segona meitat dels vuitanta —l'època de la *mascletà* sexo-literària—, la narrativa eròtica i pornogràfica (encara no està clara la diferència entre totes dues, cas que n'hi hagi cap) es va anar omplint de contingut, i alhora va anar traient el nas en un seguit d'obres que, en principi, no s'inscrivien de ple dins el gènere. És curiós —i això no parla en favor de la bona salut d'un gènere amb, potser, més quantitat que qualitat— que les mostres més reeixides d'eroticisme literari en l'època compresa entre 1978 i l'any en curs no pertanyin directament a obres amb consciència de gènere. Quim Monzó, per exemple, va anar oferint exemples aïllats de narrativa eròtica en gairebé tots els seus llibres —especialment, en els de relats—, i caldria esmentar el seu

clàssic *Història d'un amor* (Uf, va dir ell, 1978) com un dels millors relats eròtics apareguts en obres no específiques. I és que els nous autors no es volien privar de dir la seva en un tipus de literatura que tot just s'encetava. Les escenes eròtiques van ser, molt aviat, un valor afegit en una pila de llibres.

L'eroticisme als vuitanta: a la recerca del sexe festiu

Tots els gèneres necessiten la seva col·lecció. El gènere eròtic n'ha produït tres en tres anys. I encara se n'anuncien un parell més en un futur immediat.

Els quaderns d'en Marc (1984), aparegut a la col·lecció d'El Llamp «La Cuca al Cau», la pionera de les col·leccions eròtiques del país, ha estat el segon punt de referència de l'evolució del gènere, i ha marcat l'inici de l'esprint final de finals dels vuitanta. L'obra, segurament l'anònim menys anònim dels darrers anys, va ser un intent ambiciós per atorgar una càrrega de *seriositat* a una narrativa que, en general, s'encaminava pels viaranys de l'humor i bandejava qualsevol altra cosa. L'epopeia eròtica dels *Quaderns* es volia, alho-

talitzadors que ha donat el gènere, i no es pot negar l'evidència que ha creat es cola. «La Cuca al Cau» ha seguit publicant narrativa eròtica, i ha donat nova bufera al gènere, tot i la qualitat irregular dels seus títols. I en Marc ha continuat amb nosaltres, amb obres com ara *Els quaderns de la dona d'en Marc* —un anònim més anònim que el dels *Quaderns*, i d'escàs interès— i les dues novel·les de Manuel Joan i Arinyó sobre la saga: *Diari de Campanya* (¡tremoleu, profes, en Marc se'n va a Prada!) i *Mateu, el fill d'en Marc* (només un Marc estèril no ho hauria aconseguit). Arinyó és, ara per ara, un dels autors que ha fet més incursions en el gènere.

En l'interregne entre «La Cuca al Cau» i les noves col·leccions del 88 es va produir l'èxit inesperat de la novel·leta de Maria Jaén *Amorrada al piló* —el *De mica en mica s'omple la pica* de la narrativa eròtica—. En la distància, podem veure que potser no n'hi havia per a tant. Però quan va ser publicada per *Columna* el 1986 fins i tot algunes *patums* la van posar pels núvols, i algú va arribar a dir que si Mercè Rodoreda hagués fet mai un llibre *de cul*, s'hi hauria assemblet. Tot plegat va contribuir a un èxit sense precedents en el gènere. Tothom la va llegir, fins els més escèptics. Amb l'esquer de la *qualité* —encara més si aquell o aquell altre l'havien defensada públicament— les històries de llit semblen entrar més bé. El fet és que *Amorrada al piló* proposava una espècie d'eroticisme *light* no gaire torbador, perfectament d'acord amb els temps, i les seves qualitats —que en tenia— van ser traïdes pel ressò exagerat i el desconcert general. Fos com fos, aquesta novel·la és l'últim clàssic que ha donat, de moment, el gènere en llengua catalana, i el punt de referència final a la seva evolució a casa nostra.

Hi ha hagut d'altres obres remarcables, darrerament, com ara *El vaixell de les vagines voraginoses*, de Josep Bras (1987), que es va endur el IX premi de La Sonrisa Vertical. O l'interessant recull d'Anna Arumí i Brancons, que va ser finalista a la vuitena convocatòria del mateix premi (*La nina russa*, 1986). I la discutidíssima *El coixinet*, de Vicent Andrés i Estellés, que si més no té el mèrit de ser un dels pocs intents que ha fet un escriptor arxiconegut de provar sort en aquest gènere sense amagar-se sota cap *alter ego*. I també hem trobat bona literatura eròtica camuflada en obres no específiques, com les ja esmentades de Monzó o les pàgines *calentes* de *Cambra* de

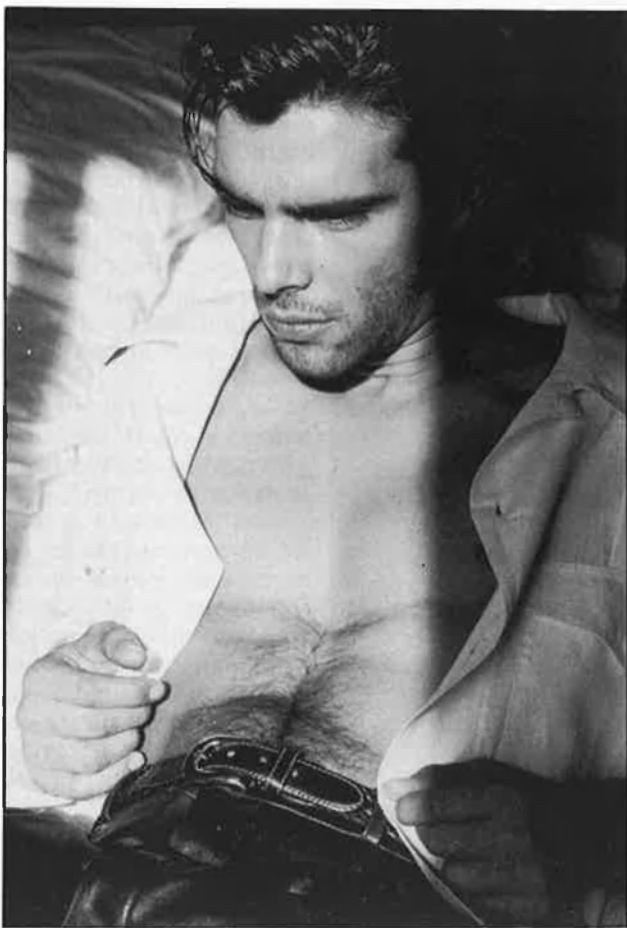
bany, escrita per Joaquim Soler i Ferret i guanyadora del Bertrana de 1984. I les incursions de Cremades i Arlandis, com ara *Cafè fet exprés* (1985), a cavall entre l'erotisme pur i la narració de tesi, una proposta si més no molt personal. Els exemples, dins i fora de la narrativa de gènere, comencen a ser innombrables.

L'imperi de les col·leccions

El primer trimestre d'enguany va viure una espècie de guerra editorial entre dues col·leccions que es disputaven —això sona a glòria, referit a edicions d'aquí— un tros del pastís eròtic català. No va córrer la sang, però tampoc no es van intercanviar petonets. L'escaramussa es va limitar a veure qui publicava primer *La piga de la*

certa, i *En Tit-Hola*, de Joan i Arinyó, trànsfuga d'*El Llamp*, una altra proposta interessant d'aquest autor de sexe prolífic).

Per la seva banda, la sucursal eròtica de *La Magrana* —aquí, el nom de la col·lecció ha buscat simplement la via directa a l'entrecuix: *La Marrana*— sembla, si més no fins ara, haver optat per la promoció de les obres més significatives de la literatura eròtica internacional (Apollinaire, Louys, Schroeder-Derivent, els anònims més cèlebres, etc.). Intencionadament o no, el camí de totes dues col·leccions sembla complementari. L'editorial Pòrtic, però, s'ha desmarcat hàbilment amb la creació d'un premi literari de narrativa del gènere, el primer exclusivament en català (recordem que La Sonrisa

A pesar de les manies i les reserves de molts —que potser es pensaven que «tots» els autors catalans eren uns «bons jans» paralítics de cintura cap avall—, la narrativa eròtica ha fet l'esforç final per arribar al podí de les coses admeses per tothom.

JORGE GALILEA

viuda reposada, de l'editorial Pòrtic —res millor que un nom de ressonàncies joanotmartorellianes: no endebades el *Tirant* conté els millors exemples d'erotisme festiu pre-*Pometes* que registra la història de la literatura catalana—, ha mirat de combinar clàssics de fora (*Kamasutra*, *Dies tranquils a Clichy*) amb les ganades d'engrescar el personal dels autors indígenes (*Molta tela*, de «Clar de Lluna»), novel·la amb pseudònim molt misteriós i qualitat in-

Vertical accepta originals en català i castellà), destinat a motivar els autors del país a escalfar les vides dels lectors. La primera edició del premi ha tingut lloc tot just fa un parell de setmanes, i l'obra guanyadora, una novel·la en clau d'humor de Lluís-Anton Baulenas, *Fascinació d'Amor*, serà publicada aquest nadal. Hi haurà ocasió de parlar-ne, doncs. El premi, però, pot haver donat una empenta definitiva a la narrativa d'erotisme.

¿Un problema de qualitat?

El moment actual pot enganyar més d'un lector despistat. Entenem-nos: si del que es tracta és de passar una bona estona —i, com afirma l'eslògan de *La Piga*, llegir un llibre amb una sola mà—, gairebé ningú no se sentirà decebut. Però la cosa es complica quan parlem de qualitat intrínseca d'aquest

tipus de narrativa. El fet que hàgim d'anar a buscar un llibre *no-genèric* per trobar narrativa eròtica d'autèntica qualitat ens fa pensar que al gènere, més enllà de l'augment de producció, li falten obres que vulguin ser alguna cosa més que un compendi de situacions divertides i un recull de contorsionisme sexual que —*tempus fugit*— ja no escandalitzen ningú.

La narrativa eròtica té encara —en la majoria de casos— un problema de llenguatge. Això ha passat en *tots* els gèneres en català (les raons òbvies, potser no cal comentar-les). El fet és que hi ha mots i expressions que fan mal a l'orella, i l'equilibri entre el barbarisme salvatge i la paraula rara trobada amb lupa al diccionari de sinònims encara no s'ha assolit ben bé. *Inventar* un lèxic i unes formes que no grinyolin no és senzill, però el futur de la narrativa de gènere —i de l'erotisme en català— passa per trobar aquesta comoditat lingüística que doni coherència a les ficcions i les faci creïbles.

Mentre esperem les *Histoire d'O* catalanes (aquesta obra podria ser un exemple de llibre eròtic total: excitant, imaginatiu i ben escrit alhora), acontentem-nos amb el que tenim, que no és poc: la normalització progressiva d'un gènere tan engrescador i amb tantes possibilitats com qualsevol altre.

La trempera, *matinera* o autèntica, ha de continuar. □